

Els mitjans de comunicació a Occitània

per Patrici Pojada

A Occitània, tal com us podeu imaginar, la major part dels mitjans de comunicació fan servir el francès, ja que la llengua pròpia del país no té cap estatut oficial ni reconeixement¹.

La premsa escrita en occità existeix des de fa temps, però la majoria és mensual, bimestral o trimestral. En 1995, el periodista David Grosclaude va crear *La Setmana*, un setmanari que ofereix articles d'actualitat general en occità i defensa la llengua i la cultura occitanes. Com que és redactat en occità, no es pot beneficiar dels ajuts estatals destinats a la premsa, els quals són reservats a la llengua francesa². Amb pocs lectors encara, *La Setmana* continua la necessària aventura. La mateixa societat creada per David Grosclaude (Vistedit) publica *Plumalhon*, una revista de periodicitat mensual adreçada a la mainada, que ara és totalment pensada i redactada a Occitània, però que fins fa poc se servia d'articles, reportatges, etc., d'una revista francesa que hom ja traduïa al basc i al bretó.

Llocs d'edició d'algunes revistes occitanes

Entre altres, cal destacar, pel contingut i la qualitat, les publicacions occitanes següents: *Occitans !* portaveu, bimestral, de l'Institut d'Estudis Occitans (IEO); *Ôc*, revista de les lletres occitanes; *Tiò !*, revista de notícies diverses i de reflexions, editada, trimestralment, pel IEO-Arièja; *Païs Gascons*, butlletí, bimestral, de les seccions Bearn-Gascunya del IEO; *Aquò d'Aquí*, publicada a Provença. Es publiquen més de cinquanta revistes en occità.

Hem de destacar la presència d'articles en occità o de temàtica occitana en els diaris regionals en francès, com ara: «L'actualitat occitana», el dimarts, en la *Dépêche du Midi* (Tolosa); «Mesclum», el dijous, en la *La Marseillaise* (Marsella). Alguns setmanaris locals també són sensibles al país, per exemple: *Le Petit Bleu* (Agen) o *Le Journal de l'Ariège* (Foix). Ara bé, no ens enganyem, aquestes seccions mai no són una part de la informació corrent del diari, sinó un espai molt reduït dedicat només a anunciar festes, llibres, etc.

La presència de l'occità a la ràdio no és recent, ja que en 1934 van començar, gràcies al canonge Josèp Salvat, les primeres emissions a Toulouse-Pyrénées. Avui, el servei de ràdio de l'Estat, que s'anomena públic (Radio France), ofereix una hora d'occità cada setmana a Tolosa amb l'emissió del programa *Passejadas occitanas*, presentat per Maurici Andrieu i Benaset Ros. La major part dels programes en occità són produïts per emissores privades d'àmbit local, les dites ràdios privades o associatives, com ara *La grana dins lo bartàs*, de Radio Médiante, de Pàmies; *Dejós ma fenèstra*, d'Aude Maguelonne, de Carcassona i Narbona; o *Occitània*, de Jordanne FM, del Cantal. Si volem esmentar projectes més sòlids, hem de parlar de Ràdio Albigès, Ràdio Occitània (Tolosa), però, sobretot, Ràdio País, que va néixer a Pau en 1983 i es va estendre per tot el sud de Gascunya, entre Dax, Auch i Tarba. Aquesta ràdio emet la majoria dels programes en occità, malgrat la dificul-

¹ No parlem de la Vall d'Aran, que gaudeix d'un règim especial però que representa només el 0,05 % de la població occitana.

² Aquest fet torna a demostrar la vigència de la discriminació lingüística a l'estat que es diu el dels drets de l'home.

Mapa d'Occitània i dels Països Catalans

Resumint, l'occità, per a un tolosà o un montpellerí, representa el 0,082 % dels programes dels principals canals. Sols el 0,5 % de les emissions de F3-Sud són en occità. Per a un llemosí o un de Clarmont-Ferrand, el percentatge és del 0 %! El 40 % de la població occitana no pot mirar la televisió en la seva llengua. Aquesta situació no preocupa els responsables francesos del sector àudio-visual, car diuen que ja fan llur feina difonent programes en occità a Tolosa, Montpeller i Marsella, cosa que basta segons llur criteri; és a dir, si l'occità és present en una regió, la televisió pública no té l'obligació d'oferir-lo a les altres regions! Aquesta actitud, com la d'altres responsables de més àmbits (per exemple, l'ensenyament: problema de la Carta Europea per a les Llengües Minoritzades) permet de veure d'una manera claríssima —a qui hi està disposat, és clar— que la lluita contra les nostres llengües encara no s'ha acabat a l'Estat més centralitzat d'Europa.♦

tat de fer viure una ràdio sense gaires ajuts públics i sense publicitat. Ràdio País, però, tal com diuen els seus responsables, presta un vertader servei públic en occità. Potser el futur de la ràdio en occità, basant-se en l'exemple de Ràdio País a Gascunya, passa per formar una xarxa d'emissores col·laboradores, presents de cap a cap d'Occitània.

La televisió a Occitània pertany a l'Estat, el qual, per mitjà dels canals regionals de la tercera cadena francesa (France 3, o sia, F3), difon cada dia algunes hores d'un programa regional (telenotícies, sobretot) en francès. Dues regions proposen minutets de llengua occitana cada setmana: F3-Sud, a Tolosa i Montpeller, a través del programa *Viure al país* (el diumenge, a les 11 h 40 min, amb un terç en català, aproximadament, per a la Catalunya del Nord); i F3-Méditerranée, a Marsella, mitjançant els programes *Veici* (el dissabte, a les 17 h 57 min) i *Vaquí* (el diumenge, a les 11 h 48 min). Tot el nord d'Occitània (Llemosí, Alvèrnia i una part del Delfinat) i l'oest (Aquitània) no tenen emissions en occità, malgrat la gran manifestació per a reivindicar-ne per a Alvèrnia que va tenir lloc a Clarmont-Ferrand per l'abril de 1997. Fins ara, tanmateix, no ha canviat res.

Adreces útils:

Ràdio País
64230 PUËI
DE LESCAR

Ràdio Occitània
60, carrièra d'Assalit
31500 TOLOSA

Occitans !
BP 105
11022
CARCASSONA
Cedex

Òc
6, avenguda Gallieni
06100 NIÇA

Tiò !
3, plaça E. Soula
09100 PÀMIES

Païs Gascons

Per Noste

7, avenguda F. Jammes
64300 ORTÈS

Aquò d'Aquí

21, charrièra de
l'Estampariá
05000 GAP

La Setmana

BP 86
64230 LESCAR

L'Occitan

427, avenguda dels
Morets
82 000 MONTALBAN

Plumalhon

BP 86
64230 LESCAR